

Motion till riksdagen 2025/26:1822

av Anna Vikström m.fl. (S)

Stressrelaterade sjukdomar och sjukskrivningar för yrkesverksamma inom vård- och omsorgsyrken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell handlingsplan bör tas fram för att motverka sjukskrivningar för stressrelaterade sjukdomar inom vård- och omsorgsyrkena och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige behöver ta täten i arbetet mot stressrelaterade sjukdomar. Varje år dör många människor av skador eller sjukdomar relaterade till sitt arbete i vårt land. Av dessa dödsfall sker även många dödsfall på grund av stressrelaterade sjukdomar. Enligt den senaste statistiken är 78 % av de som är sjukskrivna för stressrelaterade sjukdomar kvinnor. Medellivslängden för kvinnor inom LO-yrken sjunker. Nya studier visar också på ett samband mellan arbetsbelastning och självmord. Höga krav och liten egenkontroll i arbetet ökar risken för självmord och försök till självmord. Vård- och omsorgssektorn och yrken inom det sociala området är i dag välkända riskyrken för sjukfrånvaro och i synnerhet för stressrelaterad psykisk ohälsa. Den förra S-ledda regeringen ökade statsbidragen till välfärden, prioriterade arbete mot psykisk ohälsa och genomförde flera viktiga förändringar för att åter få en trygg sjukförsäkring.

Men mer behöver göras för att minska sjukskrivningarna för stressrelaterade sjukdomar. Sveriges kommuner och regioner är de största arbetsgivarna i vårt land. Anställda inom vård, skola och omsorg har länge fått utstå nedskärningar i form av så kallade effektiviseringar. I sjukvårdskrisens spår läggs även ett stort antal varsel, och ytterligare neddragningar sker i stor omfattning. Även i kommunerna är nedskärningar ett faktum. Det är mycket allvarligt, då nittioalets nedskärningar hade långsiktiga effekter på ohälsa och sjukskrivning på kvinnodominerade arbetsplatser decennier

senare. Dessa nedskärningar hade kunnat motverkas, men regeringen har inte gjort vad som krävs. Alla nedskärningar resulterar i en ohållbar arbetsmiljö. Besparingarna gör omsorgsyrkena oattraktiva. Andelen äldre blir fler men de som utbildar sig till undersköterskor sjunker. Intresset för att gå vård- och omsorgsprogram har minskat med nästan 30 procent i landet de senaste fem åren. Våra skolor och förskolor anställer unga utbildade på vikariat.

Detta måste förändras om vi ska ha en hållbar omsorg i framtiden. Arbetsmiljölagen behöver följas, och kommunerna och regionerna behöver kliva upp och ta sitt arbetsgivaransvar.

Anna Vikström (S)

Ingela Nylund Watz (S)

Mathias Tegnér (S)